

ความเป็นทหารอาชีพของกองทัพไทย

Professionalism of The Royal Thai Armed Forces

บทความพิเศษ

วิชัย ชูเชิด

Wichai Chucherd

กองบัญชาการสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กรุงเทพฯ ประเทศไทย 10400

National Defence Studies Institute, Bangkok, Thailand 10400

E-mail: wichai_chyched@yahoo.com

สังคมไทยมีวิวัฒนาการของความเป็นชาติ ที่ผ่านการเปลี่ยนแปลงมาอย่างยาวนานไม่น้อยกว่าเจ็ดร้อยปี ห้วงเวลาดังกล่าว ทหารที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคม เป็นหนึ่งในหลายสถาบันสำคัญที่อยู่คู่กับชาติไทยมาโดยตลอด ด้วยความยาวนานของห้วงเวลา ความเปลี่ยนแปลงของสังคม กับเทคโนโลยีที่ไม่เคยหยุดนิ่ง และแนวความคิด มุมมอง ทัศนคติที่แตกต่างกันไปในแต่ละกลุ่มบุคคลในสังคม ได้ทำให้เกิดคำถามขึ้นมาเนื่อง ๆ ว่า “ทหารมีไว้ทำไม?” “ทหารทำหน้าที่อะไร?” และ “ความเป็นทหารอาชีพนั่นเป็นเช่นไร?” เพื่อตอบคำถามดังกล่าว บทความนี้จะได้ศึกษาถึงทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับทหารและความเป็นทหารอาชีพ (Military Professionalism) โดยเฉพาะของกองทัพไทย ที่เชื่อมโยงอยู่กับสังคมไทยตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบัน

การทำความเข้าใจในเรื่องทหารและความเป็นทหารอาชีพ จะเริ่มจากการศึกษาทำความเข้าใจคำว่า อาชีพ (Profession) เกี่ยวกับอาชีพ (Professional) และความเป็นมืออาชีพ (Professionalism) ก่อนที่จะเจาะจงลงไปในส่วน of อาชีพทหาร ทหารอาชีพ และความเป็นทหารอาชีพ ในฐานะหนึ่งในหลาย ๆ อาชีพของสังคม จากองค์ความรู้และแนวคิดดังกล่าว จะถูกนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เข้ากับวิวัฒนาการของกองทัพไทยที่มีมาจนถึงปัจจุบัน กลายเป็นข้อสรุปจากผลการศึกษา ที่เสนอแนวความคิดออกมาว่า ประการแรก **ทหารไทยมีไว้เพื่อปกป้องเอกราช อำนาจอธิปไตยแห่งดินแดน อิสระภาพ เสรีภาพ และเพื่อผลประโยชน์ของประเทศชาติ และประชาชนคนไทย** ภายใต้การบริหารจัดการของผู้ปกครอง ที่ถูกต้องตามกฎหมายตลอดประวัติศาสตร์ชาติไทยที่มีมา ประการที่สอง **ทหารไทยมีหน้าที่ที่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง และสภาวะแวดล้อมของสังคมในแต่ละยุคสมัย** โดยในยุคปัจจุบัน **ทหารไทยมีหน้าที่หลักสองประการ คือ การปฏิบัติการทางทหารเพื่อการสงคราม และการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือการสงคราม** ที่มุ่งตอบสนองต่อผลประโยชน์สังคมไทย ในอันที่จะอยู่รอดปลอดภัย พ้นจากภัยคุกคามด้วยอาวุธ และความรุนแรงอื่น ๆ ที่มาจากภายนอก และจากภัยคุกคามในสถานการณ์วิกฤติใด ๆ ที่เกิดขึ้น ภายใต้การบริหารจัดการของผู้บริหารประเทศ และประการที่สาม **ความเป็นทหารอาชีพ**

ของกองทัพไทย เป็นความรับผิดชอบต่อการดำรงอยู่หรือสูญสิ้นไปของสังคม ด้วยการใช้องค์ความรู้และศิลป์ในสาขาวิชาชีพทหาร ที่นำไปบริหารจัดการการใช้อาวุธและอาวุธยุทโธปกรณ์ที่มีความเสี่ยงทั้งร่างกายและจิตใจ เพื่อให้สังคมดำรงอยู่อย่างสันติ และสงบสุข

อาชีพ (Profession) เกี่ยวกับอาชีพ (Professional) และความเป็นมืออาชีพ (Professionalism)

โดยทั่วไปแล้ว อาชีพ (Profession) หมายถึงงานที่ทำเต็มเวลา และมีความมั่นคงต่อเนื่อง ที่กระทำให้เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของสังคมที่เข้ามาอยู่ร่วมกัน จนทำให้เกิดรูปแบบ คุณลักษณะ และผลตอบแทนของแต่ละอาชีพ ที่อาจแตกต่างกันไปตามยุคสมัย และวัฒนธรรมประเพณีที่ดำรงอยู่ในสังคมนั้น ๆ และด้วยปริมาณประชากรที่เพิ่มมากขึ้นในสังคมกับสภาวะแวดล้อมโลกาภิวัตน์ ได้ทำให้มีอาชีพที่หลากหลายมากขึ้น และแต่ละประเทศต่างก็มีอาชีพที่คล้ายคลึงกันจนเป็นสากล โดยอาจแตกต่างกันไปบ้าง โดยเฉพาะ การมีผลตอบแทนสถานภาพ และการยอมรับที่แตกต่างกันไปในแต่ละสังคมนั้น ๆ ที่ถือว่าเป็นสังคมใหญ่สุด ที่ได้รับการยอมรับในทางกฎหมายในปัจจุบัน จึงอาจกล่าวได้ว่า แต่ละรัฐชาติต่างก็มีอำนาจในการบริหารจัดการอาชีพในเขตอำนาจของตน และใช้ผลตอบแทนรายได้ของอาชีพเหล่านั้น เป็นฐานในการจัดเก็บภาษี เพื่อนำมาเป็งบประมาณบริหารจัดการรัฐชาติให้ดำรงอยู่ และพัฒนาไปตามที่สังคมนั้น ๆ ต้องการ

ผู้ทำงานในแต่ละอาชีพ โดยเฉพาะตลอดชีพ มักจะมองตนเองว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคมย่อยที่มีวัฒนธรรมย่อยของตนในสาขาอาชีพ มีการจัดระบบเพื่อควบคุมมาตรฐานการทำงาน มีการเกณฑ์คนเข้ามาสู่สาขาอาชีพ มีระบบการศึกษาทั้งในทางทฤษฎีและในทางปฏิบัติ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ มีความซื่อสัตย์ต่อสาขาอาชีพ พร้อมบริการต่อสังคมรัฐชาติที่ตนอยู่ด้วยความจงรักภักดี

มีมาตรฐานที่กำหนดตามความต้องการของลูกค้าในสังคมนั้น ๆ ได้รับการยอมรับจากผู้มีอำนาจในสังคมซึ่งก็คือรัฐบาลที่เป็นตัวแทนของประชาชนที่เป็นสมาชิกของสังคมนั้น ๆ โดยผู้ประกอบการอาชีพจะต้องแสดงให้เห็นถึงมาตรฐานทางจริยธรรม และไว้วางใจได้ ทั้งนี้คุณสมบัติที่สำคัญของอาชีพใด ๆ ก็ตาม คือ การนำความรู้เฉพาะด้านในสาขาวิชาชีพของตนที่เป็นนามธรรมมาใช้ประโยชน์ในทางปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหา และพัฒนาสังคมในด้านที่ตนรับผิดชอบ ซึ่งเมื่อนานวันเข้า องค์ความรู้และการนำไปสู่การปฏิบัติดังกล่าว ก็จะพอกพูนและเป็นระบบมากยิ่งขึ้น จนมีความเป็นมืออาชีพที่สามารถพิจารณาเปรียบเทียบได้ตามประวัติศาสตร์และห้วงเวลาที่ผ่านมา

จากกรอบแนวความคิดในเรื่องอาชีวดังกล่าว สามารถสรุปได้ว่า มีสามปัจจัยที่เมื่อรวมกันแล้ว จะเป็นลักษณะของความเป็นอาชีพได้ กล่าวคือ ผู้ประกอบอาชีพจะต้องมีความเชี่ยวชาญในความรู้เฉพาะด้านนั้น ๆ ซึ่งจะเกิดขึ้นได้จะต้องมีระบบการศึกษาเฉพาะด้านขึ้น ปัจจัยสองจะต้องมีระบบการควบคุมที่มีกฎหมายหรือการยอมรับจากสังคมรองรับการนำองค์ความรู้นั้น ๆ ไปสู่การปฏิบัติที่มุ่งตอบสนองต่อความต้องการของสังคม และสาม คือ ความสอดคล้องกันของความรู้ในวิชาชีพนั้น ๆ กับความเชื่อทางวัฒนธรรม ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าสามปัจจัยดังกล่าว ก็คือ **ความเป็นผู้เชี่ยวชาญ ถูกต้องตามกฎหมาย และได้รับการยอมรับจากสังคม** โดยมีมาตรฐานความเป็นอาชีพที่พิจารณาจากสามปัจจัย การทำหน้าที่ ความรับผิดชอบ และเสถียรภาพของสังคม หรือความมั่นคงของบุคคล ซึ่งเป็นเรื่องที่ซับซ้อน เฉพาะทาง และอยู่นอกเหนือองค์ความรู้ทั่วไปของคนทั่วไป โดยสถานภาพของวิชาชีพ จะเป็นผลมาจากทางเลือกทางวัฒนธรรมในสังคมนั้น ๆ เป็นสำคัญ

ทั้งนี้ ความเป็นวิชาชีพเกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรมเมื่อร้อยกว่าปีนี่เอง ที่เกิดระบบสมาคมวิชาชีพที่เข้ามาควบคุมบริหารจัดการมาตรฐานวิชาชีพขึ้น เกิดโรงเรียนเฉพาะทางที่เป็นแบบทางการและสอนทฤษฎี มีระบบการสอบการให้

ประกาศและวิทยฐานะรองรับ มีการเขียนจรรยาบรรณวิชาชีพ ในการกำหนดพฤติกรรมและการปฏิบัติของสายอาชีพ มีการพัฒนาระบบการศึกษาในแต่ละสาขารวมถึงการแบ่งสายวิชาชีพออกไปตามความรู้เฉพาะทาง เช่น สายวิชาชีพทางการแพทย์ ที่เป็นศาสตร์และศิลป์ในการรักษา เพื่อความอยู่ดีของคนและสังคม สายวิชาชีพกฎหมาย เป็นศาสตร์และศิลป์ในการจัดระเบียบสังคมเป็นตัววางรากฐานของเสถียรภาพและสันติภาพของสังคม สายวิชาชีพทางการศึกษา ที่มีหน้าที่ในการถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์ สายวิชาชีพทางการเงิน มีหน้าที่ในการจัดการและจัดระเบียบแหล่งทรัพยากร สายวิชาชีพทางการช่าง ทำหน้าที่ในการสร้างระบบ การออกแบบ การสร้างและกระบวนการ ที่ตอบสนองต่อความต้องการของสังคม สายวิชาชีพทางศาสนา ที่ให้แนวทางและสนับสนุนทางศาสนา ความเชื่อและความศรัทธา และสายวิชาชีพความมั่นคง เป็นศาสตร์และศิลป์ ในการบริหารจัดการทรัพยากร เพื่อให้สังคมดำรงอยู่อย่างสันติ และสงบสุข

แต่ละสายวิชาชีพ แยกเป็นอาชีพเฉพาะขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่ให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด ในลักษณะการแบ่งหน้าที่ในสังคม เนื่องจากสภาพแวดล้อมของสังคมในยุคปัจจุบัน กรอบสายวิชาชีพดังกล่าว จะกว้างมากจนอาชีพเดียวมีความเชี่ยวชาญไม่พอที่จะตอบสนองต่อความต้องการของสังคมได้ เช่น สายวิชาชีพทางการแพทย์ แยกออกเป็นอาชีพแพทย์ ที่อาจแยกออกเป็นแพทย์เฉพาะทางอีก และยังมีอาชีพพยาบาลเภสัชกร เป็นต้น ขณะที่สายวิชาชีพด้านความมั่นคง ที่แบ่งเป็นอาชีพติดอาวุธ เช่น ทหาร ตำรวจ หน่วยปราบปรามยาเสพติด หน่วยต่อต้านการก่อการร้าย ยามชายฝั่ง กับอาชีพของหน่วยงานด้านความมั่นคงอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็น สภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ เป็นต้น ทั้งนี้อาชีพที่อยู่ในสายอาชีพเดียวกัน บางช่วงเวลาในประวัติศาสตร์อาจรวมกันอยู่ในอาชีพเดียวกัน และในบางช่วงเวลาก็อาจแยกตัวออกมาเป็นอีกอาชีพหนึ่ง ได้เช่นกัน

แก่นแท้ของความเป็นอาชีพที่กล่าวไปแล้วจะเกี่ยวข้องกับสามตัวแสดงหลัก คือ **สังคมที่ผู้ประกอบการวิชาชีพ และบุคคลทั่วไปที่อาศัยอยู่** โดยปัจจุบันถือว่าสังคมรัฐชาติเป็นสังคมทางการที่ใหญ่สุดในสังคมโลกปัจจุบัน ตัวแสดงที่สองคือ **กลุ่มผู้ประกอบการอาชีพนั่น** ๆ และตัวแสดงที่สามคือ **กลุ่มผู้ประกอบการวิชาชีพด้านอื่น ๆ** ในสังคม ทั้งนี้ ตัวแสดงแต่ละตัวจะมีความสัมพันธ์ต่อกัน และมีการเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน ถ้าแต่ละตัวแสดงของสังคมมีผลประโยชน์ที่ต่างกัน และผู้บริหารในรัฐชาตินั้น ๆ ไม่สามารถบริหารจัดการแบ่งปันผลประโยชน์ให้ลงตัวได้ก็จะนำมาซึ่งความขัดแย้งในสังคมต่อไป

ในความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกอบการวิชาชีพหนึ่ง ๆ ต่อสังคมนั้น ก็จะต้องมีการให้บริการต่อบุคคลอื่น ๆ ในสังคมโดยไม่คำนึงถึงตนเอง มีจริยธรรม มาตรฐาน และการกระทำที่แตกต่างไปจากบุคคลทั่วไป ที่ได้มาจากการศึกษา เรียนรู้ และปฏิบัติในงานเฉพาะด้าน มีการพัฒนาและดำรงรักษา ทั้งศาสตร์และศิลป์ ของสายวิชาชีพตนที่เหนือไปกว่าคนทั่วไป มีการนำความรู้วิชาชีพนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อความต่อเนื่องและมั่นคงของสังคม หรือเพื่อความสุขสบายของบุคคลทั่วไป โดยไม่มุ่งไปที่การยกระดับผลประโยชน์เฉพาะบางกลุ่มคนเท่านั้น มีการแสดงออกให้เห็นถึงความเป็นมืออาชีพ และลักษณะของบุคคลผ่านทางพฤติกรรมที่กระทำเพื่อสังคม หลีกเลี่ยงการกระทำที่จะส่งผลทางลบ และแสดงออกถึงความกล้าหาญ มีจริยธรรม ในการตัดสินใจที่จะส่งผลกระทบในทางบวกและลบต่อสังคมที่ตนอาศัยอยู่ โดยอาจมีหลักฐานที่ออกให้โดยสมาคมของสายอาชีพ หรือผู้บริหารของสังคม เพื่อยืนยันต่อบุคคลทั่วไปถึงความรู้ความสามารถ และความชอบธรรมในการประกอบวิชาชีพนั้น ๆ เช่น ใบประกาศต่าง ๆ เป็นต้น

ความสัมพันธ์ของอาชีพกับสังคมถือเป็นข้อตกลง โดยเป็นการแลกเปลี่ยนของผู้ประกอบการอาชีพ คือ ทำประโยชน์ให้สังคม ในขณะที่สังคมให้อำนาจกับผู้ประกอบการอาชีพ

โดยที่สังคมพึงพอใจกับการทำหน้าที่นั้น ๆ ความพอใจดังกล่าว มักเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจทางวัฒนธรรม และองค์ความรู้ ศาสตร์และศิลป์ของอาชีพที่ต้องสอดรับกัน ผู้ประกอบวิชาชีพต้องมีความรู้ความสามารถด้านนั้น ๆ ทำงานให้คุณค่าต่อสังคมได้ ผ่านการยืนยัน จากระบบการศึกษา การฝึก การตรวจสอบ และการดำเนินการ มีการจัดระบบดำรงรักษาความสามารถมีระบบควบคุมการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติ ผ่านกฎหมาย หรือจริยธรรม มีระบบการให้คุณให้โทษ และมีระบบกลั่นกรอง และการป้องกันมิให้นำความรู้ไปใช้ในทางที่ผิด การดำเนินการของอาชีพดังกล่าว ถือเป็นการสร้างและดำรงสัญญาะหว่างสังคมกับวิชาชีพนั้น ๆ ไว้

ทั้งนี้ ในแต่ละสายวิชาชีพ ก็จะมีการรวมกลุ่มในวิชาชีพของตน คือ เพื่อให้เป็นสมาคมหรือชุมชนที่นำผู้มีอาชีพในสายเดียวกันมาอยู่ด้วยกัน เพื่อร่วมกันพัฒนาองค์ความรู้ของสาขาอาชีพ พัฒนาศาสตร์และศิลป์ในวิชาชีพ และสนับสนุนความต้องการ และตอบสนองต่อผลประโยชน์ในมุมมองที่สังคมกำหนด ทั้งนี้โดยปกติแล้ว การเข้ามาเป็นสมาชิกของวิชาชีพในสายวิชาชีพหรืออาชีพใดอาชีพหนึ่ง ถือเป็นการสมัครเข้ามาอยู่ในสายอาชีพนั้น ตั้งแต่พื้นฐานทางการศึกษา ไปจนถึงการเข้าไปอยู่ในสายอาชีพศึกษา พัฒนาองค์ความรู้ และจัดเตรียมเพื่อการบริการสังคม โดยในสมาคมหรือชุมชนดังกล่าว อาจมีลักษณะที่เป็นทางการ ประกอบด้วยองค์กรที่คอยบริหารจัดการในสังคม มีคณะกรรมการ มีการพิจารณาออกใบรับรอง มีการให้คุณให้โทษ และพิจารณาว่าสิ่งใดเหมาะสมไม่เหมาะสมในสิ่งต่าง ๆ ในสังคมเช่น ศุภสภา แพทยสภา สภานายความ สภาสถาปนิก สภาวิชาชีพบัญชี เป็นต้น

อาชีพทหาร ทหารอาชีพ และความเป็นทหารอาชีพในสังคมรัฐชาติ

มนุษย์ในฐานะสัตว์สังคม ได้พัฒนาจนเข้ามาอยู่ร่วมกันเป็นชุมชนที่ขยายจากสังคมชนเผ่า จนกลายเป็น

สังคมรัฐชาติ (Nation States) ในปัจจุบัน และมีแนวโน้มจะขยายตัวกลายเป็นสังคมในโลกเดียวกัน (Global Society) อย่างไรก็ตาม トラบใดที่รัฐชาติต่าง ๆ มิได้รวมกันเป็นหนึ่งอย่างแท้จริง และแต่ละรัฐชาติต่างมุ่งแสวงประโยชน์เพื่อรัฐชาติของตนเองเป็นสำคัญ แม้จะมีองค์การสหประชาชาติ และกฎเกณฑ์นานาชาติอยู่ก็ตาม การแข่งขันแย่งชิงผลประโยชน์และความร่วมมือระหว่างกัน ก็จะคงอยู่ในสังคมรัฐชาติต่อไป ด้วยเหตุผลดังกล่าว ทำให้รัฐเอกราชเกือบทั้งหมดในโลกนี้ ต่างก็มีทหารที่มีโครงสร้างองค์กรอันเข้มแข็ง ได้รับมอบอำนาจและการบริหารจัดการจากรัฐชาติ ในการเข้าต่อสู้เพื่อป้องกันประเทศชาติของตน นอกจากนี้แล้วกำลังทหารที่เข้มแข็งยังเป็นสัญลักษณ์ของพลังอำนาจ ที่จัดเตรียมความมั่นคงให้กับชาติตนได้ เช่น สหรัฐฯ ที่มีงบประมาณด้านการป้องกันประเทศในปี พ.ศ.2562 ถึง 686,100 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งมากกว่างบประมาณของ จีน อินเดีย รัสเซีย ซาอุดีอาระเบีย ฝรั่งเศส เยอรมนี สหราชอาณาจักร ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และบราซิลรวมกัน จึงไม่น่าแปลกใจที่สหรัฐฯ ในฐานะมหาอำนาจโลก สามารถใช้พลังอำนาจแห่งชาติที่มีพลังอำนาจด้านการทหารอยู่เบื้องหลัง เข้าไปเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของชาติต่าง ๆ ตามนโยบายการต่างประเทศของตนได้ ในขณะเดียวกัน แม้มีบางชาติที่ไม่มีทหารไว้ป้องกันประเทศ เช่น โมนาโก มาแซลล์ ไชล์แลนด์ อันโดรา แต่ก็มีการฝรั่งเศส สหรัฐฯ และสเปน คอยคุ้มครองในฐานะอดีตอาณานิคม ซึ่งทำให้ประเทศเหล่านี้ ต่างก็มีนโยบายด้านการต่างประเทศ ที่ตอบรับกับชาติที่จัดทหารไว้ปกป้องตน

ทหารจึงเป็นเครื่องมือสำคัญของสังคมรัฐชาติในการปกป้องเอกราช อำนาจอธิปไตยแห่งดินแดน อิสระภาพ และเสรีภาพของประเทศชาติ และประชาชน อันเป็นพื้นฐานความต้องการของคนในสังคมที่เข้ามารวมตัวกันอยู่เพื่อความอยู่รอดของสังคมนั้น ๆ และทหารยังถูกนำมาใช้เพื่อดำรงรักษา และให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ของชาติและประชาชน ตามนโยบายที่ผู้ปกครองในฐานะตัวแทน

ของประชาชนในแต่ละยุคสมัย เป็นผู้กำหนด ให้มีกองกำลังติดอาวุธของรัฐบาล ที่เชื่อฟังคำสั่งและเป็นผู้ได้บังคับบัญชาของผู้ปกครองประเทศ โดยทหาร มีหน้าที่ในการใช้ความรู้ความชำนาญเฉพาะทางของตน เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาของสังคม ตามภารกิจที่สังคมเป็นผู้กำหนด

ทั้งนี้ อาชีพทหาร เป็นวิชาชีพที่ซับซ้อน ด้วยเหตุผลทางด้านวิวัฒนาการที่ผ่านมายาวนาน ควบคู่ไปกับการก่อกำเนิดของสังคมมนุษย์ในยุคต้น ๆ โดยบทบาททหาร **มักมีการคาบเกี่ยวกับอาชีพอื่นในสังคม** อันเป็นผลจากในอดีตที่ผู้นำประเทศมักเป็นผู้นำกองทัพด้วย และเมื่อกองทัพเข้าสู่สงคราม ผู้นำกองทัพก็มักได้อำนาจสิทธิ์ขาดในการดำเนินการใด ๆ ต่อทรัพยากรเพื่อให้ได้มาซึ่งชัยชนะตามมาด้วยการเข้าปกครองดินแดนและประชาชนที่เข้ายึดครอง และให้ทหารทำหน้าที่เป็นทั้งตำรวจ ช่าง และการรักษาความมั่นคงในดินแดนนั้น ๆ โดยกองทัพประจำการ (Standing Army) ในลักษณะทหารอาชีพนั้น มีบันทึกว่าเกิดขึ้นตั้งแต่สองสามร้อยปีก่อนพุทธกาล สมัย Tiglaht-Pileser III ของอัสซีเรีย และมีขึ้นในสมัยกรีก โรมัน ออตโตมัน และชาติยุโรปสมัยใหม่ เช่น ฝรั่งเศส อังกฤษ สเปน อังกฤษ และสหรัฐฯ เป็นต้น โดยทหารยุคต้น ๆ ถือเป็น**ผู้ป้องกันความมั่นคงให้กับสังคมและสถาบันหลักสำคัญของชาติ** ด้วยการปกป้อง ดินแดน ประชาชน และวิถีชีวิตของชุมชน ปกป้องสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ซึ่งต่อมาเมื่อมีการปกครองในรูปแบบรัฐชาติ ที่มีรัฐธรรมนูญเป็นข้อตกลงพื้นฐานของประชาชนในรัฐชาติ ทหารจึงมีหน้าที่ในการ**ปกป้องรัฐธรรมนูญ และอุดมการณ์ของชาติ** นั้น ๆ ด้วย

อาชีพทหาร เป็นวิชาชีพความมั่นคงติดอาวุธที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะ อันเป็นศาสตร์และเป็นศิลป์ในการบริหารจัดการการใช้กำลังและยุทธโศปกรณ์ เพื่อปกป้องสังคมของตนจากภัยคุกคาม ที่มาในรูปแบบของความรุนแรง และในสถานการณ์วิกฤติ ที่ประชาชนทั่วไปและสายวิชาชีพอื่น

มักไม่มีความพร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจเพียงพอ ที่จะสามารถสละได้แม้ความตายของตนเองในการปกป้องสังคมจากอันตราย ความสูญเสีย และความเสียหาย และเนื่องจากอาชีพทหารเป็นงานที่มีความเสี่ยงทางร่างกายและจิตใจ อันมีเป้าหมายเพื่อให้ได้มาซึ่งความมั่นคงและสันติภาพ อันหมายถึง การดำรงอยู่หรือสูญสิ้นไปของสังคม จึงทำให้ต้องมีแรงสนับสนุน ทั้งในทางทัศนคติและวัฒนธรรมจากสังคมเพื่อกระตุ้นให้ประชาชนทั่วไปตัดสินใจที่จะเข้ามาสู่อาชีพทหาร โดยการยอมรับและความไว้วางใจของสังคมถือเป็นปัจจัยสำคัญอันวิกฤติต่ออาชีพทหารเป็นอย่างยิ่ง

เพื่อให้ได้มาซึ่งผู้เข้ามาเป็นทหาร จึงต้องคำนึงถึงความสมัครใจ ระยะเวลา ทรัพยากร และความพยายามในการให้องค์ความรู้ และข้อมูลที่เป็นกระบวนการทางศาสตร์ และการสร้างเสริมประสบการณ์ทั้งในการฝึกและการพัฒนาความรู้ความสามารถไปตามระดับชั้น อันเป็นกระบวนการทางศิลป์ อันจะนำไปสู่การประยุกต์ใช้ศาสตร์และศิลป์เพื่อการปฏิบัติหน้าที่ได้ รวมถึงความจำเป็นที่จะต้อง**มีทัศนคติและวัฒนธรรมของสังคมที่ให้การยอมรับ และส่งเสริมตามกรอบของกฎหมายเพื่อให้มีผู้สมัครใจเข้ามาเป็นทหาร** รวมทั้งให้อำนาจและทรัพยากรเพื่อให้ทหารสามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนได้ภายใต้ความเสี่ยงต่อชีวิต ร่างกาย และจิตใจ ในทางกลับกัน ทหารเองก็ต้องมีระบบและวัฒนธรรมภายในองค์กรที่เป็นมาตรฐานในการปฏิบัติหน้าที่ ด้วยความมั่นคง เสียสละ มีจริยธรรม คุณธรรม ต่อสังคม ภายใต้การบริหารจัดการของรัฐบาลในฐานะผู้แทนประชาชน

ประวัติศาสตร์ทหารที่ยาวนาน ส่งผลให้มีการพัฒนา**ความเป็นวิชาชีพที่เข้มข้น** ซึ่งโดยพื้นฐานแล้ว ทิศทางความเป็นทหารอาชีพจะมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันทั่วโลก อันเป็นเอกลักษณ์และแปรผันตามกาลเวลา อันเป็นผลมาจากการค้นพบใหม่ขององค์ความรู้ใหม่ที่ถูกนำมาใช้ในอาชีพทหาร มีการลบทิ้งรูปแบบเดิม ๆ หรือยกเลิกสิ่งที่มีอยู่ เพื่อพัฒนาไปสู่สิ่งใหม่ ๆ อันเป็นผลจากองค์ความรู้ที่เปลี่ยนไป

หรือเพราะรูปแบบเดิม ๆ ได้รับการปฏิเสธ หรือได้รับการยืนยันแล้วว่าไม่สอดคล้องกับยุคสมัย ไม่เป็นที่ยอมรับหรือสังคมมองว่าผิด อาชีพทหารจึงเป็นอาชีพที่เข้มงวดในการเข้ารับตำแหน่งและควบคุม เป็นสถาบันอาชีพที่ซับซ้อนในโครงสร้างวัฒนธรรม และมีวารสาร สมาคม โรงเรียน ประเพณี ค่านิยม เครื่องแบบ และชั้นยศ ที่แตกต่างไปจากอาชีพอื่น ๆ ในสังคม ซึ่งถ้าไม่มีระบบการบริหารจัดการที่ดี ทหารจะถูกใช้เป็นเครื่องมือในการแย่งชิงอำนาจกันเองภายในรัฐชาติ เช่น อังกฤษ ในยุคสงครามกลางเมืองห้วงปี พุทธศักราชสองพันสองร้อยกว่า ที่ก่อนหน้านี้ อังกฤษ ยังไม่มีกองทัพประจำการ ต้องพึ่งพากองกำลังติดอาวุธตามถิ่นต่าง ๆ หรือกองกำลังส่วนตัว และกองกำลังรับจ้าง ที่ทำงานให้กับผู้นำท้องถิ่นหรือพ่อค้า ส่งผลให้เกิดการส่อสมกำลังของผู้นำท้องถิ่น แข่งชิงกับกษัตริย์ และรัฐสภา หรือการสั่งสมกองกำลังทหารในความขัดแย้งของสถาบันสภาผู้แทนราษฎรกับกษัตริย์ ที่จบลงด้วยการที่รัฐสภาออกกฎหมาย Bill of Rights 1689 ให้ทหารประจำการมาขึ้นการบังคับบัญชากับรัฐสภา ทั้งนี้ ความขัดแย้งและไม่ไว้วางใจในการใช้กำลังทหารดังกล่าว ก็เกิดขึ้นในสหรัฐฯ เช่นกัน จนต้องมีการแบ่งแยก การควบคุมกองทัพ ให้สภาองเกรสควบคุมงบประมาณแทนประธานาธิบดีซึ่งให้ดำรงตำแหน่งผู้บังคับบัญชาสูงสุดของกองทัพเมื่อเข้ารับตำแหน่งเท่านั้น แม้กระนั้นก็ตาม ประธานาธิบดีสหรัฐฯ ห้วงปีพ.ศ.2559-2563 ที่ประสบความพ่ายแพ้ในการเลือกตั้งครั้งใหม่ ก็ได้พยายามให้กองทัพสนับสนุนการประกาศกฎอัยการศึก เพื่อขัดขวางพิธีสาบานตนของประธานาธิบดีคนใหม่ใน 20 ม.ค.2564 โดยอ้างว่าการเลือกตั้งมีพริ้ว แต่ฝ่ายทหารออกมายืนยันว่าทหารสาบานตนเข้ารับตำแหน่งว่าจะปกป้องรัฐธรรมนูญสหรัฐฯ มิใช่ปกป้องประธานาธิบดี

วิวัฒนาการของสังคมที่ขยายตัวขึ้น ได้ทำให้วิชาชีพความมั่นคง แยกสาขาออกเป็นหลายอาชีพ รวมถึงตำรวจ และหน่วยงานความมั่นคง เช่น หน่วยยามชายฝั่ง

(Coastguard) และได้มีการแบ่งอำนาจหน้าที่กันในแต่ละอาชีพเฉพาะตามการจัดของประเทศไทยต่าง ๆ ในขณะที่บางประเทศไม่มีหน่วยงานนั้น ๆ ก็จะใช้หน่วยงานที่ตนมีในการทำหน้าที่ จนส่งผลให้บางครั้งเกิดความทับซ้อนของอำนาจหน้าที่ของอาชีพต่าง ๆ ได้ สภาพดังกล่าวจะขึ้นกับความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ และทัศนคติของคนในสังคมนั้น ๆ ซึ่งบางสังคมก็อาจมีความหลากหลายจนเกิดความขัดแย้งระหว่างอาชีพขึ้นได้ อย่างไรก็ตามสำหรับอาชีพทหารแล้ว ถือเป็นอาชีพเดียวในสังคมที่รวบรวมความเชี่ยวชาญของหลายสาขาอาชีพไว้ในวิชาชีพทหาร จนส่งผลให้กองทัพในโลกรนี้ รวมถึงกองทัพไทยต่างก็มีทหารช่างไว้ปฏิบัติงานด้านการช่างในพื้นที่ทุรกันดารหรืออันตราย และเมื่อมีภัยพิบัติต่าง ๆ ที่ต้องพึ่งพาเครื่องมือทางการช่าง และกองทัพก็มีแพทย์ทหาร ที่เข้ารักษาพยาบาลผู้ป่วยในพื้นที่อันตราย และยามภัยพิบัติ เป็นต้น

ความเป็นทหารอาชีพของกองทัพไทย

การทหารของไทยก็มีประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน ควบคู่ไปกับการก่อตั้งอาณาจักรไทยที่รวบรวมประชาชนมาอาศัยอยู่ร่วมกันในสังคม และต่อสู้กับชนกลุ่มอื่นเพื่อให้ตนสามารถดำรงชีวิตอยู่โดยมีอิสระ มีเสรีภาพ มีความผาสุก และมั่นคง จนเกิดเป็นอาณาจักรสุโขทัยขึ้นเมื่อปี พ.ศ.1792 (772 ปีที่แล้ว) โดยยึดถือกันว่าเป็นอาณาจักรแรกของการก่อกำเนิดจนมาเป็นรัฐชาติไทย เช่นในปัจจุบัน และแม้การทหารในยุคเริ่มแรก ยังไม่ถือเป็นทหารอาชีพ แต่ก็ได้บ่มเพาะรากฐานจนเกิดอาชีพทหารขึ้นในยุครัตนโกสินทร์ตอนต้น และพัฒนาความเป็นทหารอาชีพในสังคมไทยอย่างต่อเนื่องโดยการก่อตั้งอาณาจักรสุโขทัยขึ้นมานั้น ได้มีผู้นำเข้ารวบรวมชายฉกรรจ์คนไทยในพื้นที่ที่ต้องอยู่ภายใต้การปกครองของชนชาติอื่น ลูกขึ้นมารวมใจกันต่อสู้ขับไล่ผู้ปกครองเหล่านั้นออกไป และตั้งอาณาจักรของตนขึ้นมาปกครองตนเอง หลังจากนั้น

ทั้งผู้นำที่ขึ้นมาเป็นกษัตริย์ และชายฉกรรจ์ที่เป็นทหาร ก็ต้องคอยปกป้องอาณาจักรตนเอง หรือสร้างการยอมรับจากอาณาจักรอื่น ๆ ด้วยการขยายอาณาเขตออกไป โดยใช้การทหาร และการสงครามเป็นเครื่องมือสำคัญ จึงทำให้อาณาจักรไทยในเวลาดังกล่าว เป็นเสมือนรัฐทหาร ที่มีกษัตริย์เป็นผู้นำทัพมีเสนาบดีรอง รองลงมาเป็นผู้ควบคุมทหารในแต่ละระดับ และมีชายฉกรรจ์ทุกคนที่เมื่อยามปกติ ก็เป็นพลเรือนประกอบอาชีพของตนไป และเมื่อมีสงคราม ก็เข้ามาเป็นทหารโดยผ่านการฝึกใช้อาวุธจากผู้นำครอบครัว หรือสกุล และจะมีการเรียกเกณฑ์ทั้งผู้ที่อยู่ในเมืองหลวง และตามหัวเมืองต่าง ๆ

ในยุคสมัยปัจจุบัน ความเป็นทหารอาชีพของ กองทัพไทยเริ่มขึ้นเมื่อมีการออกพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหมอย่างเป็นระบบขึ้น และมีการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมเรื่อยมาจนล่าสุด ได้มีการยกเลิก พ.ร.บ.๗ ปี พ.ศ.2503 และใช้ พ.ร.บ.๗ ปี พ.ศ.2551 ที่กำหนดให้มีกองทัพไทยเป็นหน่วยขึ้นตรง กระทรวงกลาโหม และเป็นหน่วยบังคับบัญชา กองบัญชาการ กองทัพไทย กองทัพบก กองทัพเรือ และกองทัพอากาศ มีหน้าที่ในการใช้กำลังทหารตามอำนาจหน้าที่ของ กระทรวงกลาโหม ในการ 1) พิทักษ์รักษาเอกราชและความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรจากภัยคุกคามทั้งภายนอก และภายในราชอาณาจักร ปราบปรามการกบฏ การจลาจล โดยจัดให้มีและใช้กำลังทหารตามที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหรือตามที่มีกฎหมายกำหนด 2) พิทักษ์รักษาปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์ ตลอดจนสนับสนุนภารกิจของสถาบันพระมหากษัตริย์ 3) ปกป้อง พิทักษ์รักษาผลประโยชน์แห่งชาติ และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การพัฒนาประเทศ เพื่อความมั่นคงตลอดจนสนับสนุนภารกิจอื่นของรัฐ ในการพัฒนาประเทศ การป้องกันและแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์ และการช่วยเหลือประชาชน ... และ 5) ปฏิบัติการอื่น

ที่เป็นการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงคราม เพื่อความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร หรือปฏิบัติการอื่นใด ทั้งนี้ ตามที่มีกฎหมายกำหนดหรือตามมติคณะรัฐมนตรี

วิวัฒนาการการทหารของไทยดังกล่าว ได้นำมาซึ่งความเป็นทหารอาชีพที่ตอบสนองต่อสังคมไทยภายใต้สภาพแวดล้อมในการก่อกำเนิดและพัฒนาขึ้นมาจนเป็นรัฐชาติไทยในปัจจุบัน โดยกองทัพไทยมีหน้าที่ในการให้บริการต่อทั้งรัฐชาติไทยโดยรวม และต่อบุคคลที่อาศัยอยู่ในสังคมโดยไม่คำนึงถึงความเสี่ยง ทั้งร่างกายและจิตใจของตน ในการปกป้องเอกราช อำนาจอธิปไตยแห่งดินแดน อธิปไตย เสรีภาพ ภายใต้การบริหารจัดการของผู้ปกครอง รัฐชาติไทยตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ชาติและประชาชนคนไทยเป็นสำคัญ จากประสบการณ์ที่ผ่านมาในอดีตทำให้สังคมไทยโดยผ่านตัวแทนที่เป็นผู้บริหารประเทศในแต่ละช่วงเวลา ได้มอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบให้กับกองทัพโดยมีหน้าที่หลักสองประการ คือ การปฏิบัติการทางทหารเพื่อการสงคราม และการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือการสงคราม ที่มุ่งตอบสนองต่อผลประโยชน์สังคมไทย ในอันที่จะอยู่รอดปลอดภัย พ้นจากภัยคุกคามด้วยอาวุธและความรุนแรงอื่น ๆ ที่มาจากภายนอก และจากภัยคุกคามในสถานการณ์วิกฤติใด ๆ ที่เกิดขึ้น ภายใต้การบริหารจัดการของผู้บริหารประเทศ โดยได้กำหนดไว้ใน พ.ร.บ. จัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม ปี พ.ศ.2551 ให้กองทัพไทยมีอำนาจหน้าที่ในการพิทักษ์รักษาเอกราชและความมั่นคงแห่งราชอาณาจักรจากภัยคุกคามทั้งภายนอกและภายในราชอาณาจักร ปกป้อง พิทักษ์รักษาผลประโยชน์แห่งชาติและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การพัฒนาประเทศเพื่อความมั่นคง ตลอดจนสนับสนุนภารกิจอื่นของรัฐ ในการพัฒนาประเทศ การป้องกันและแก้ไขปัญหายุทธศาสตร์ และการช่วยเหลือประชาชน และปฏิบัติการอื่น ที่เป็นการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือจากสงคราม เพื่อความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร

โดยอำนาจหน้าที่ดังกล่าวนี้ ถือเป็นข้อตกลงที่สังคมไทยให้อำนาจต่อผู้ประกอบการวิชาชีพทหาร ที่ได้ทำหน้าที่ของตนในการให้บริการต่อสังคมให้อยู่รอดปลอดภัย มีอิสระ เสรีภาพ และอำนาจอธิปไตยในดินแดนของตนเอง โดยแลกด้วยการเสียสละทั้งร่างกายและจิตใจ ซึ่งรวมถึงชีวิตและความพิการที่ต้องเสียไปด้วย อย่างไรก็ตาม การปฏิบัติหน้าที่ของทหารดังกล่าว จะต้องนำมาซึ่งความพึงพอใจของสังคมที่จะสนับสนุนให้ทำหน้าที่นี้ กองทัพจึงต้องมีการพัฒนาองค์ความรู้และขีดความสามารถให้ได้มาตรฐาน มีจริยธรรมและน่าน้ำใจความรู้อย่างนี้ ไปตอบสนองต่อสังคมไทย กองทัพจึงมีกระบวนการในการสร้างความเป็นทหารอาชีพขึ้น ด้วยการรับคนไทยทั่วไปที่มีคุณสมบัติเข้ามาเรียนรู้และฝึกอบรมทั้งความรู้ทั่วไป และวิชาการทหาร ในโรงเรียนทหารต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนนายสิบ โรงเรียนเตรียมทหาร โรงเรียนนายร้อยต่าง ๆ และระหว่างการรับราชการ กองทัพก็มีระบบในการพัฒนากำลังพลในแต่ละระดับชั้นด้วยการให้เข้ารับการอบรมในหลักสูตรพื้นฐาน หลักสูตรชั้นนายร้อย หลักสูตรชั้นนายพัน หลักสูตรเสนาธิการ หลักสูตรระดับผู้บริหาร และหลักสูตรเฉพาะต่าง ๆ ในขณะที่กองทัพเองก็พยายามสร้างมาตรฐานในการบริหารจัดการบุคคล รวมถึงมีระเบียบและแนวทางปฏิบัติรวมถึงบทลงโทษที่เข้มงวดกว่าหน่วยงานอื่น ๆ ทั่วไป

ทหารอาชีพนั้น มีความแตกต่างจากอาชีพอื่น ๆ ที่ต้องมีความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ ที่จะเสียสละตนเอง แม้แต่ความตาย เพื่อทำหน้าที่ปกป้องสังคมให้พ้นจากอันตรายและความสูญเสียใด ๆ จนทำให้การสร้างวัฒนธรรม และทัศนคติที่ดีเพื่อให้สังคมยอมรับ และส่งเสริมให้มีผู้สมัครเข้ามาเป็นทหาร จึงเป็นความจำเป็นที่วิกฤติที่สังคม รัฐบาล และกองทัพจะต้องร่วมกันดำเนินการ อย่างไรก็ตามวิวัฒนาการทางด้านการเมืองของสังคมไทยที่มีความขัดแย้งทางความคิดในสังคมมาอย่างต่อเนื่อง โดยกลุ่มคนบางกลุ่มต้องการบริหารจัดการประเทศใน

รูปแบบคอมมิวนิสต์ หรือสังคมนิยม คนบางกลุ่มต้องการแบ่งแยกดินแดนออกไป คนบางกลุ่มต้องการเป็นประชาธิปไตย ในรูปแบบประธานาธิบดี หรือไม่ต้องการให้มีสถาบันกษัตริย์ ในขณะที่คนส่วนใหญ่ของประเทศยังคงต้องการให้มีสถาบันพระมหากษัตริย์ที่อยู่คู่บ้านเมืองมาแต่โบราณ ส่งผลให้กระบวนการสร้างวัฒนธรรมและทัศนคติเพื่อให้สังคมยอมรับและส่งเสริมการเป็นทหาร ไม่สามารถเกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ อีกทั้งการต่อสู้ระหว่างกองทัพกับพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย และการแข่งขันทางการเมืองที่มีอดีตทหารในกองทัพเข้าไปมีส่วนร่วม ได้ทำให้ทหารกลายเป็นเป้าหมายในการบ่อนทำลายความน่าเชื่อถือ ศรัทธา และการยอมรับจากสังคม โดยคนกลุ่มหนึ่งเพ่งเล็งว่าทหารเป็นอาชีพที่คอยปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์ และคอยปกป้องรัฐบาลที่ยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข จึงต้องด้อยค่าให้อ่อนแอลงไป ขณะเดียวกันก็มีแรงหนุนจากกระแสโลกที่ต้องการผลักดันให้ทุกชาติในโลกนี้เป็นประชาธิปไตย โดยไม่คำนึงถึงพื้นฐานของชาติที่แตกต่างกันและไม่คำนึงถึงวัฒนธรรม ประเพณีที่เคยมีมา รวมถึงกระแสโลกาภิวัตน์ และพลังด้านข้อมูลข่าวสารในสื่อสังคมออนไลน์ที่เข้มข้นมากกว่าพลังอำนาจด้านใด ๆ ในโลกนี้ ได้นำมาซึ่งการสร้างวาทกรรมบ่อนทำลายชื่อเสียง เกียรติยศทหารให้เสื่อมเสียอยู่เนื่อง ๆ

เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว รัฐบาลและกองทัพจะต้องมีการสื่อสารทำความเข้าใจกับสังคม โดยกองทัพจะต้องยึดมั่นในความเป็นวิชาชีพของตน โดยยึดมั่นในความรับผิดชอบต่อการดำรงอยู่หรือสูญสิ้นไปของสังคมไทย ด้วยการใช้ศาสตร์และศิลป์ในสาขาวิชาชีพทหาร ที่นำไปบริหารจัดการการใช้กำลังและอาวุธยุทโธปกรณ์ที่มีความเสี่ยงทั้งร่างกายและจิตใจ เพื่อให้สังคมดำรงอยู่อย่างสันติและสงบสุข โดยมีหลักยึดอยู่ที่การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ที่มีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ และ

มีพระราชบัญญัติจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม ปี พ.ศ.2551 ที่กำหนดอำนาจหน้าที่ของทหารไว้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ กองทัพจะต้องไม่ถูกนำไปใช้เป็นเครื่องมือต่อสู้ทางการเมืองของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ดังเช่นในหลาย ๆ ชาติ หรือในอดีตของไทยเอง ที่ได้เคยมีการใช้ทหารนอกเหนือไปจากอำนาจหน้าที่ที่ได้กำหนดไว้ในขณะเดียวกัน รัฐบาลพรรคการเมือง กลุ่มการเมือง และนักการเมือง ก็จะต้องยึดมั่นในระบอบการปกครองที่มีอยู่ และต้องไม่ใช่เครื่องมือของรัฐไปเพื่อการดำรงรักษาอำนาจทางการเมือง หรือมีการบ่อนทำลายสถาบันสำคัญต่าง ๆ ของชาติ เพื่อหวังผลให้ทิศทางทางการเมืองเป็นไปตามแนวคิดหรือความฝันของตน โดยไม่ใส่ใจต่อผลกระทบระยะยาวที่จะเกิดขึ้น จนอาจถึงขั้นตกเป็นข้าทาสและอาณานิคมทางความคิด หรือตกเป็นอาณานิคมในรูปแบบใหม่ภายใต้ชาติที่มีพลังอำนาจเหนือกว่า เช่นในอดีตที่หลายชาติในโลกนี้ ต้องตกเป็นอาณานิคมของชาติยุโรปมาแล้ว

ที่สำคัญ คือ **สังคมไทย** ที่ประกอบไปด้วยประชาชนคนไทยทุกหมู่เหล่า จะต้องตระหนักถึง**เจตจำนงและความเชื่อมั่นศรัทธา** ที่คนไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันได้เข้ามาอยู่ร่วมกันในดินแดนปัจจุบัน และก่อตั้งจนเป็น**รัฐชาติไทย** ที่แตกต่างจากสหรัฐฯ จีน อินเดีย และชาติอื่น ๆ เพราะความที่มีเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ที่ผูกพันกันมาแต่อดีต มีวัฒนธรรม ความคิด ความเชื่อ และศาสนาที่คล้ายคลึงกัน มีความรู้สึกในความเป็นประชาชน คนไทย และเป็นเจ้าของประเทศไทยร่วมกัน ที่สำคัญคือ เรามีรากฐานทางประวัติศาสตร์ และวิวัฒนาการของสังคมร่วมกันเกือบแปดร้อยปี ความตระหนักดังกล่าว จะช่วยให้คนไทยมีความร่วมมือร่วมใจกัน มีความรัก และพร้อมที่จะปกป้องประเทศชาติ และผลประโยชน์ชาติให้อยู่รอด ปลอดภัย เหนือกว่าความรักและผลประโยชน์ของตนหรือกลุ่มตน อันจะนำมาซึ่งขวัญ กำลังใจ ความอดทน และความผูกพันของคนในชาติในอันที่จะไม่ยอมจำนนต่อภัยคุกคามใด ๆ ยอมเสียสละ เพื่อต่อต้านการแทรกแซง

รุกราน และครอบงำใด ๆ ทั้งนี้ สังคมไทย มีเสน่ห์ในตัวเอง ที่ต่างชาติให้การยอมรับ ไม่ว่าจะเป็นความสุขภาพ อ่อนน้อม ถ่อมตน ยิ้มแย้มแจ่มใส และให้เกียรติผู้มาเยือนเสมอ หรือแม้แต่การไม่เคยตกอยู่ภายใต้อาณานิคมชาติใด แม้จะมีวิกฤติต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมาย สังคมไทยก็ร่วมกันต่อสู้จนผ่านพ้นกันมาได้ ทั้งนี้ ความตระหนักของสังคมไทยดังกล่าว จะช่วยนำมาซึ่ง**ทัศนคติและวัฒนธรรมของสังคม ที่จะยอมรับ และเข้าร่วมกับทหารในการปกป้องความมั่นคงให้กับสังคมและสถาบันหลักสำคัญของชาติ ปกป้องดินแดนประชาชน และวิถีชีวิตของคนไทยเอง**

บทสรุป

บทความนี้ ได้พยายามสื่อสารทำความเข้าใจกับผู้อ่านให้ได้เข้าใจถึงคำว่า “ทหารอาชีพ” อย่างเป็นระบบ และเป็นวิชาการ มิใช่บทความที่เพียงแค่แสดงความคิดเห็นออกไปตามความคิด และความเข้าใจของตน หรือเพียงแค่อัปเดติน ได้ฟัง ได้อ่าน หรือได้แปลมา จากบทความหรือแนวคิดของคนใดคนหนึ่ง หรือชาติใดชาติหนึ่ง โดยมิได้ไตร่ตรอง ใคร่ครวญ อย่างถ่องแท้ถึงที่ไปที่มา และสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันออกไปของแต่ละสังคม ที่จะส่งผลให้ความเป็นทหารอาชีพจะแตกต่างกันไปไม่มากนักน้อย อันเป็นผลจากการที่อาชีพทุกอาชีพนั้น เกิดขึ้นมากเพื่อตอบสนองต่อสังคมที่อาชีพนั้น ๆ ให้บริการอยู่ ดังนั้น สังคมที่แตกต่างกันย่อมมีลักษณะของการให้บริการที่แตกต่างกันออกไปบ้าง นอกเหนือจากลักษณะที่เป็นสากลที่สังคมทุกสังคมก็มีคล้ายคลึงกัน

การอธิบายถึงนิยาม ความหมาย และวิวัฒนาการของความเป็นอาชีพ จะช่วยให้เข้าใจได้ว่า **อาชีพมิได้เกิดขึ้นมาเพื่อตอบสนองต่อผู้ประกอบวิชาชีพนั้น ๆ แต่เป็นการตอบสนองต่อสังคม** ด้วยการนำความรู้เฉพาะด้านในสาขาวิชาชีพของตนที่เป็นนามธรรม มาใช้ประโยชน์ในทางปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหา และพัฒนาสังคมในด้านที่ตน

รับผิดชอบ จึงทำให้ผู้ประกอบวิชาชีพนั้นๆ จะต้องมีความรู้เฉพาะด้าน ซึ่งเมื่อนำมาบริการให้สังคมแล้ว จะต้องมีความรู้และมาตรฐานรองรับ และได้รับการยอมรับจากสังคม จนเกิดเป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกอบวิชาชีพหนึ่งให้บริการแก่สังคมโดยไม่คำนึงถึงตนเอง และมีจริยธรรมในวิชาชีพ จนสังคมให้อำนาจกับผู้ประกอบวิชาชีพเพื่อปฏิบัติหน้าที่ของตนได้ จนได้รับการยอมรับจากสังคม และมีทัศนคติและวัฒนธรรมที่ส่งเสริมให้อาชีพนั้นๆ ทำหน้าที่เพื่อสังคมต่อไป

อาชีพทหาร ถือเป็นหนึ่งในหลาย ๆ อาชีพในสังคม แต่มีความแตกต่างตรงที่ **อาชีพทหารเป็นอาชีพที่มีความสำคัญและมีเอกลักษณ์ที่แตกต่างไปจากอาชีพอื่น** ตามวิวัฒนาการของอาชีพทหารที่ผ่านประวัติศาสตร์มาอย่างยาวนานกว่าหลาย ๆ อาชีพ และยังเป็น**อาชีพที่ชี้เป็นชี้ตายในเรื่องของเอกราช อำนาจอธิปไตย อิสรเสรีภาพของประเทศชาติและประชาชน** ที่ถือเป็นพื้นฐานของการเข้ามาอยู่ร่วมกันเป็นรัฐชาติของคนในสังคม อีกทั้งอาชีพทหารยังต้องการผู้ที่มีความพร้อมทั้งทางร่างกายและจิตใจเพียงพอที่จะสามารถสละแม้แต่ความตายของตนเอง เพื่อทำหน้าที่ให้กับสังคมได้ วัฒนธรรมและทัศนคติ และการยอมรับของคนในสังคม จึงเป็นเรื่องวิกฤติสำหรับการดำรงไว้ซึ่งวิชาชีพนี้ในแต่ละรัฐชาติ ดังนั้นการบริหารจัดการอาชีพทหาร ซึ่งเป็นหนึ่งในหลาย ๆ อาชีพที่มีอาวุธอยู่ในมือ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องมีความรู้และหลักยึดที่ชัดเจน มั่นคง และถาวรเพียงพอที่จะไม่ทำให้ทหารกลายเป็นเครื่องมือในการต่อสู้ทางการเมืองกันเองภายในประเทศ แทนที่จะเป็นเครื่องมือทางการเมืองเพื่อต่อสู้แข่งขันกับรัฐชาติอื่น และเพื่อผลประโยชน์ของรัฐชาติเป็นสำคัญ

การทหารของไทยมีประวัติที่ยาวนานเกือบแปดร้อยปี เท่ากับประวัติศาสตร์รัฐชาติไทย โดยเริ่มจาก**ความเป็นทหารและพลเรือนที่ไม่ได้แยกจากกัน** เพราะทุกคนพร้อมที่จะเข้าร่วมกันต่อสู้เพื่อก่อตั้ง และปกป้องอาณาจักรของตนเอง ที่นำมาซึ่งอิสรเสรีภาพ และอำนาจอธิปไตย

ที่ไม่ต้องมีชาติอื่นใดมาคอยบงการ แต่ด้วย**สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปจากเดิม** โดยเฉพาะภัยคุกคามต่อรัฐชาติที่เปลี่ยนไป และโลกที่เชื่อมต่อกันมากขึ้น ได้ทำให้เกิดการแบ่งหน้าที่ให้คนกลุ่มหนึ่งเข้ามาทำหน้าที่ที่เสี่ยงต่อความสูญเสียทางร่างกายและจิตใจนี้แทน ในขณะที่**สังคมเองก็เริ่มเสื่อมเลือนเจตจำนง และความเชื่อมั่นศรัทธาของการเข้าร่วมอยู่ในสังคมรัฐชาติไทยด้วยกัน** และยังในยุคข้อมูลข่าวสารที่สามารถไหลลามไปทุกที่ ยิ่งทำให้เกิดมุมมองและความคิดที่แตกแยกกันไปโน่นสังคม จากการขาดภูมิคุ้มกันทางความคิดของประชาชนที่อาศัยแผ่นดินไทยเกิดมา โดยที่มิได้มองย้อนกลับไปถึงที่ไปที่มาของผืนแผ่นดิน **วัฒนธรรม ประเพณี และรากเหง้าของรัฐชาตินี้** ได้ส่งผลให้วัฒนธรรม และทัศนคติของประชาชนส่วนหนึ่งที่มีมรดกทหารเปลี่ยนแปลงไป ประวัติศาสตร์ของการปกป้องบ้านเมืองร่วมกันจากสงครามไทยกับประเทศเพื่อนบ้านค่อย ๆ ลบเลือนไป การเสียสละชีวิต เพื่อป้องกันมิให้ไทยตกไปอยู่ใต้อาณานิคมชาติอื่นเขา ปกป้องบ้านเมืองจากสงครามต่าง ๆ รวมถึงวิกฤติการณ์ที่ส่งผลต่อความสงบสุข และสันติภาพของประชาชน ที่ทหารต้องสังเวยชีวิตเฉพาะที่บันทึกรายชื่อไว้เกือบหมื่นชื่อ ก็เลือนหายไปท่ามกลางการต่อสู้แย่งชิงอำนาจทางการเมือง เพื่อตอบสนองต่อความเชื่อของตนโดยไม่ได้ใส่ใจในเป้าหมายที่แท้จริงของความเป็นรัฐชาติไทยร่วมกัน ที่ต้องการความอยู่รอดปลอดภัย ประชาชนมีกินมีอยู่ มีความสงบสุข และสันติในสังคม มีอิสรเสรี จากการเข้ามายุติครอง และบังคับทั้งทางร่างกาย จิตใจ และความคิดจากชนชาติอื่น

ความเป็นทหารอาชีพของทหารไทยนั้น นอกเหนือจากทำหน้าที่ในการปกป้องเอกราช อำนาจอธิปไตยแห่งดินแดน อิสรภาพ เสรีภาพ และเพื่อผลประโยชน์ของประเทศชาติ และประชาชนคนไทย ด้วยการปฏิบัติการทางทหารเพื่อการสงคราม และการปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือการสงคราม ที่มุ่งตอบสนองต่อผลประโยชน์สังคมไทย

ในอันที่จะอยู่รอดปลอดภัย พ้นจากภัยคุกคามด้วยอาวุธ และความรุนแรงอื่น ๆ ที่มาจากภายนอก และจากภัยคุกคาม ในสถานการณ์วิกฤติใด ๆ ที่เกิดขึ้นแล้ว ความเป็นทหารอาชีพ ของกองทัพไทย จะต้องรับผิดชอบต่อการดำรงอยู่หรือ สูญสิ้นไปของสังคมไทย ด้วยการทำหน้าที่โดยยึดมั่นใน หลักสำคัญสูงสุด 3 ประการคือ ประการแรก การปกครอง

ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข ที่มีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ ประการที่สอง ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติจัดระเบียบ ราชการกระทรวงกลาโหม ปี พ.ศ.2551 ประการที่สาม กองทัพจะต้องไม่ถูกนำไปใช้เป็นเครื่องมือต่อสู้ทางการเมืองภายในประเทศของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

เอกสารอ้างอิง

- กองทัพบก, กรมยุทธศึกษาทหารบก (2554). *เอกสารประกอบการสอน วิชาประวัติศาสตร์ทหาร*. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- กองบัญชาการกองทัพไทย, กรมยุทธศึกษาทหาร. (2543). *บทเรียนการรบจากไทยรบพม่า*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง.
- กองบัญชาการทหารสูงสุด, กรมการศึกษาวิจัย. (2525). *ประวัติกองทัพไทยในรอบ 200 ปี พ.ศ.2325-2525*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรมแผนที่ทหาร.
- กฤษฎา บุญวัฒน์. (2563). *สดุดีวีรชน อนุสรณ์สถานแห่งชาติ*. ปทุมธานี: กองประวัติศาสตร์และพิพิธภัณฑ์ทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย.
- ศรีจันทร์ วงศ์ผู้ดี. (2563). *จดหมายเหตุการณ์ทัพไทย*. ปทุมธานี: กองประวัติศาสตร์และพิพิธภัณฑ์ทหาร สถาบันวิชาการ ป้องกันประเทศ กองบัญชาการกองทัพไทย.
- วิชัย ชูเชิด. (2544). *การปฏิบัติการทางทหารนอกเหนือการสงคราม*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สถาบันวิชาการทหารบกชั้นสูง.
- Howard, M. and Paret, P. (Eds). (1984). *Carl Von Clausewitz: On war*. New Jersey: Princeton University Press.
- Huntington, S.P. (1967). *The Soldier and the State: The theory and politics of Civil Military Relations*. Havard University Press.
- Moten, M. (2011). Who is a Member of the Military Profession?. *Joint Force Quarterly*, 62 (3rd Quarter 2011), 14-17.
- Novy, D. B. (2017). *Professionalism in the Armed Forces*. (Research Report to Air War College Air University).
- Thomas P. Galvin. (2011). A New Way of Understanding (Military Professionalism). *Joint Force Quarterly*, 62 (3rd Quarter 2011), 14-17.